

**MAKROEKONOMİK
GELİŞMELER İLE 2011 YILI
HAZİRAN AYI VE OCAK-
HAZİRAN DÖNEMİ MERKEZİ
YÖNETİM BÜTÇE
GERÇEKLEŞMELERİ**

Değerli Basın Mensupları,

Makroekonomik gelişmeler ile 2011 Yılı Haziran ayı ve Ocak-Haziran Dönemi Merkezi Yönetim Bütçe gerçekleştirmelerini değerlendirmek üzere düzenlemiş olduğumuz basın toplantısına hoş geldiniz.

Sunumuma başlarken sizleri ve ekranları başında bulunan vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

ÖNEMLİ HUSUSLAR

Değerli Basın Mensupları,

Makroekonomik gelişmeler ve bütçe sonuçları ile ilgili ayrıntılara geçmeden önce önemli gördüğüm bazı hususları baştan sizlerle paylaşmak istiyorum.

İlk olarak, birazdan ayrıntılarını vereceğim üzere haziran ayı ve ilk altı ayda bütçe gerçekleşmelerimiz olumlu bir şekilde sonuçlanmıştır. Bu sonuç, gcl büyüme, başarılı bir şekilde gerçekleştirdiğimiz alacak yapılandırması ve Bakanlığımızın yüksek performansından kaynaklanmaktadır.

İkinci olarak, seçimlerin olduğu bir dönemde seçim ekonomisi uygulamayarak mali disiplin konusundaki kararlılığımızı bir kez daha gösterdik. Bundan sonra da mali disiplin anlayışı içerisinde kalmaya devam edeceğiz.

nc olarak şunu ifade etmeliyim ki, bu gcl bt performansını sürdürürken bir taraftan da küresel gelişmelere karşı ihtiyatlı olmaya devam ediyoruz. Global ekonomideki artan riskleri yakından takip ediyoruz. Özellikle batı ve gneyimizde gerçekleşen gelişmeleri ihtiyatlı bir şekilde izliyoruz. şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da küresel ekonomide bizi etkileyecek her türlü gelişmeye karşı gerekli önlemleri zamanında alacağız.

Son olarak da şunu özellikle belirtmeliyim ki, olumlu bt performansı nedeniyle ortaya çıkan ek kaynakları öncelikli olarak tasarruf edeceğiz. Dolayısıyla kamu idarelerimiz bu bt rakamlarına bakarak ilave bir denek istemesinler. Biz sadece ekonominin üretken kapasitesini artıracak yatırımlar için ilave kaynak kullanabiliriz. Bunlar genellikle tek seferlik gider

niteliğindeki alt yapı yatırımlarıdır. Bu yatırım harcamaları dışında, kurumlarımız mevcut bütçe imkanları içerisinde kalacaklardır.

Bu temel değerlendirmelerden sonra, şimdi makroekonomik gelişmeler ve bütçe sonuçları ile ilgili bazı hususları sizlerle paylaşacağım.

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

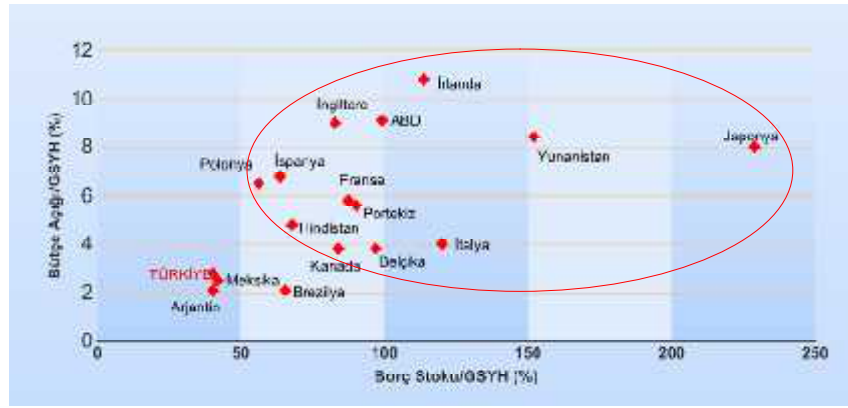
MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Değerli Basın Mensupları,

Son dönemde küresel ekonomide aşağı yönlü riskler yeniden artış göstermiştir. Bilindiği gibi bu risklerin başında Euro Bölgesi'nde artarak devam eden ve bizi de yakından ilgilendiren kamu sektörü borç krizi gelmektedir.

Yunanistan'ın borcunun yeniden yapılandırılması konusunda devam eden belirsizlikler, son günlerde İspanya ve İtalya'yı da etkisi altına almış gözükmektedir. "Bulaşıcılık" olarak tabir edilen bu durumun kısa vadede kontrol altına alınsa bile,

kararlılıkla ve orta vadeli bir planla üstüne gidilememesi durumunda, artarak devam edeceği çok açıktır.

Kaynak: The Economist, IMF

3

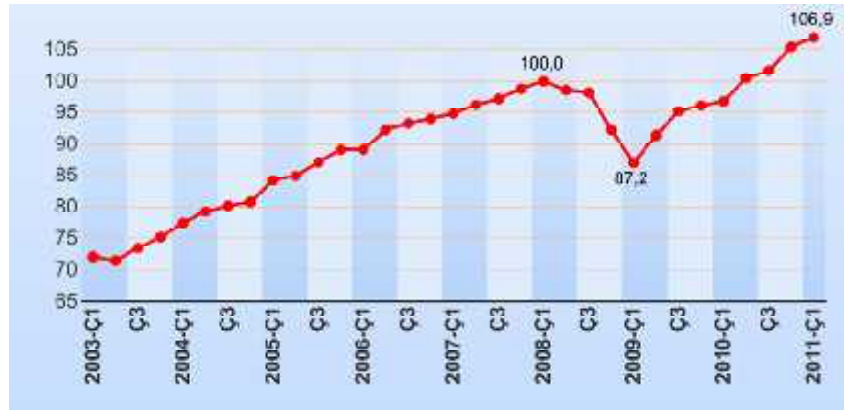
Bunun yanı sıra, Avrupa Bankacılık Otoritesi tarafından Avrupa Birliği genelinde 91 bankayı kapsayan stres testleri yapılmıştır. Piyasalar bugün (15.07.2011) açıklanacak sonuçlara odaklanmıştır. Geçen seneki testlerin kredibilite sorunlarından sonra, sonuçların bu sene piyasalar tarafından nasıl algılanacağı büyük önem taşımaktadır.

ABD’de ise yılın ikinci çeyreğinde açıklanan veriler ekonomideki toparlanmanın ivme kaybettiğine işaret etmektedir. Son bir haftada beklentilerin çok altında gelen tarım dışı istihdam rakamları ve son üç yılın zirvesinde gerçekleşen dış ticaret açığı,

piyasalarda ABD ekonomisinin büyüme görünümüyle ilgili beklentileri olumsuzla çevirmiştir. Bu arada ABD'nin 2 Ağustos öncesinde borçlanma limitinin artırılması konusunda bir süredir devam eden müzakereler piyasalar tarafından dikkatle izlenmektedir.

Son olarak, çoğu gelişmekte olan ekonomide kaydedilen güçlü büyüme ve sermaye akımları sonucu aşırı ısınma sinyalleri giderek daha belirgin hale gelmiştir. Yine bu ülkelerde enflasyon kaygısı ve ekonomik faaliyetlerde hızlı bir gerilemenin ortaya çıkaracağı riskler mevcuttur.

Mevsimsellikten Arındırılmış GSYH (2008 Ç1=100)

Kaynak: TÜİK

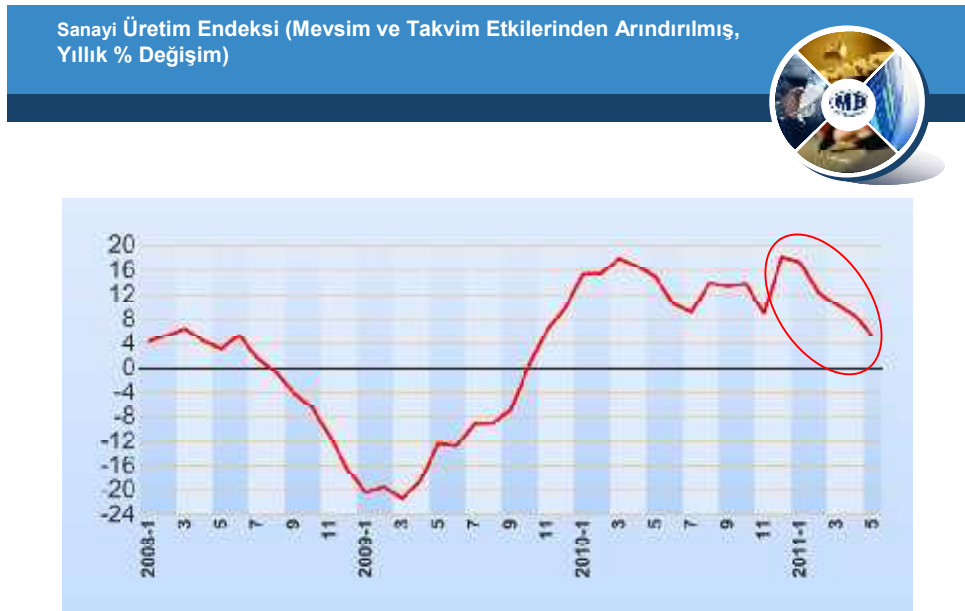
4

Değerli Basın Mensupları,

Türkiye ekonomisi, 2011 yılının ilk çeyreğinde yüzde 11'lik büyüme performansı ile dikkat çeken bir başarı göstermiştir. Bu

başarıda özel sektörün dinamizmi temel belirleyici güç olmuştur. Türkiye kriz sonrasında yakaladığı güçlü ve sürdürülebilir büyüme trendini devam ettirmektedir.

Öte yandan ekonomideki canlanma ve yatırımların artmasıyla birlikte son dönemde cari açık rakamının arttığını görüyoruz. Ancak son verilerde dünya ve Türkiye ekonomisinde yavaşlama sinyalleri görülmektedir.

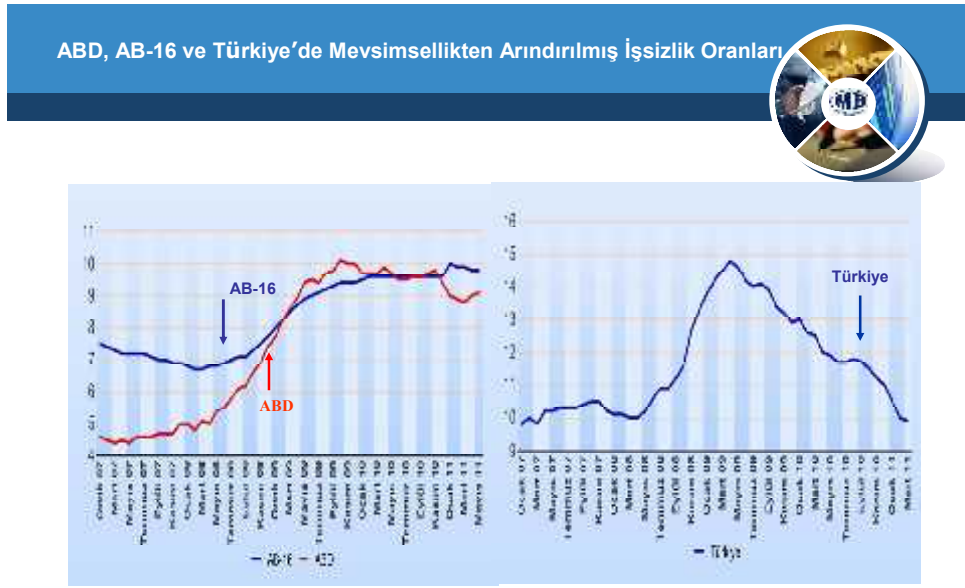
Kaynak: TÜİK

5

Nitekim son dönemde sanayi üretimindeki artışta önemli bir yavaşlama söz konusudur. Ayrıca diğer bazı göstergeler de bu yavaşlamayı teyit etmektedir. Ancak bunun ithalat ve cari açık üzerindeki etkisini henüz göremedik. Bu etkiler büyük olasılıkla yılın ikinci yarısında belirgin hale gelecektir. Bununla birlikte dünya ekonomisindeki yavaşlamanın da etkisiyle ithalatın ve cari açığın artış hızı azalacaktır. Yani ekonomik büyümenin daha

istikrarlı bir patikaya oturmasıyla cari açık sorununun çözümü kolaylaşacaktır.

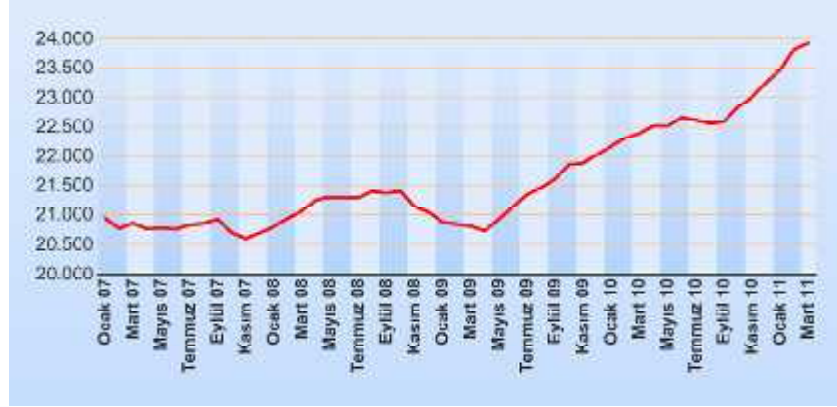
Cari açık konusunda kimsenin endişeye kapılmasına gerek yoktur. Bu konuda gerek Hükümetimiz gerekse Merkez Bankamız önlemlerini almıştır. Bu önlemlerin sonuçlarını zaman içinde göreceğiz.

Kaynak: Eurostat, TÜİK

6

Büyümenin istihdam üzerindeki olumlu etkisiyle birlikte işsizlik oranları düşmeye devam etmektedir. Mayıs 2009 döneminden itibaren azalış trendine giren mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı yıllık bazda 2,1 puan azalarak Nisan 2011’de yüzde 10 düzeyine inmiştir. Böylece işsizlik kriz öncesi seviyesine gerilemiştir.

Kaynak: TÜİK

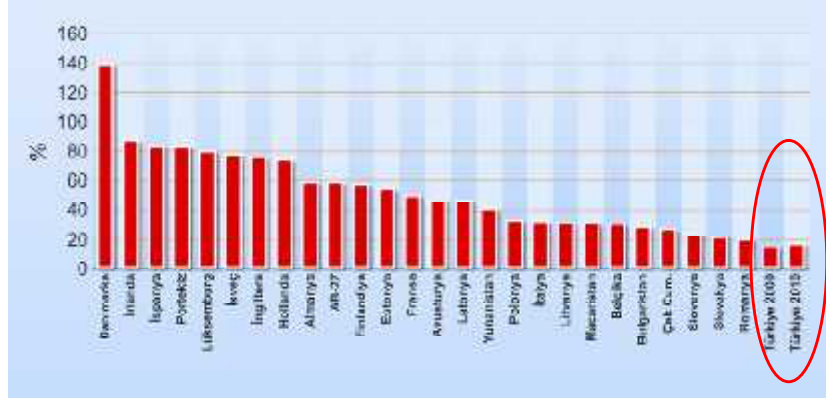
7

İstihdamda sağlanan artış bakımından da krizden en çabuk çıkan ülkelerden birisi Türkiye'dir. Üretim gelişmeleri ve ekonomik faaliyetlerdeki canlanmaya paralel olarak mevsimsellikten arındırılmış toplam istihdam 2007 sonuna göre 3 milyon 275 bin artış kaydetmiştir. Bu artış diğer ülkelerle kıyaslandığında rekor sayılabilecek bir düzeydedir.

Önümüzdeki dönemde daha fazla istihdam yaratılması için işgücü piyasasında gerekli reformlar yapılmaya devam edilecektir. Başbakanımızın açıkladığı 61. Hükümet Programı kapsamında işsizlikle mücadelede ivmeyi yükselteceğiz. 2013 yılından itibaren her yıl 400 bin işsiz hazırlanan aktif işgücü programlarından yararlandırılacaktır. Her yıl 200 bin kişi olmak üzere toplam 1 milyon işsiz eğitimden geçecek ve işe yerleştirilecektir. İşsizliği kalıcı bir şekilde çözmeyi amaçlayan, 22 adet somut hedef ile 102

politika ve tedbirden oluşan Ulusal İstihdam Stratejisi kararlılıkla uygulanacaktır.

Toplam Hanehalkı Yükümlülüğü/GSYH (2009)

Kaynak: TCMB

8

Türkiye ekonomisinde hem hanehalkının hem de kamunun bilançolarının kuvvetli olduğunu hatırlatmak isterim. Örneğin Türkiye’de hanehalkı yükümlülüklerinin birçok ülkeye göre daha düşük seviyelerde olduğu görülmektedir. 2009 yılı sonu itibarıyla 27-AB ülkesinde hanehalkı yükümlülüklerinin GSYH’ye oranı ortalama yüzde 58,6 düzeyinde iken, ülkemizde bu oran sadece yüzde 15,4’tür. 2010 yılı sonunda ise, ekonomik faaliyetlerdeki canlanma ve artan tüketici güvenine paralel olarak, bu oran yüzde 17,3’e yükselmiştir. Ancak, faiz ödemelerinin harcanabilir gelire oranındaki düşüşe ve istihdamdaki artışa bağlı olarak, hanehalkının risk görünümündeki iyileşme sürmektedir.

Türkiye'nin kamu borç dinamikleri bakımından da konumu dünyadaki birçok ülkeden çok daha iyi durumdadır. Günümüzde birçok Avrupa ülkesi, borçların çevrilebilirliği ile ilgili sorunlar yaşarken, Türkiye'nin borç stoku bakımından, İngiltere, Almanya ve Fransa gibi ülkelerin yanı sıra, ortalaması yüzde 99'lar civarında olan gelişmiş ülkeler ve yüzde 80'ler civarında olan AB-27 ülkelerinden çok daha iyi bir konumda olduğu görülmektedir. AB tanımlı borç stokunun GSYH'ye oranı bakımından 2004 yılından beri Maastricht Kriterini karşılıyoruz. 2002 yılında yüzde 74 olan AB tanımlı genel yönetim nominal brüt borç stokunun GSYH'ye oranını 2010 yılında yüzde 42,2'ye düşürdük.

Faiz Oranları (%)

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Not: Faiz oranları ilgili dönem içerisinde yapılan ihalelerde gerçekleşen faizlerin ağırlıklı ortalamasını gösterir.

* İkincil piyasada işlem gören gösterge tahvilin 13 Temmuz 2011 tarihli faiz oranıdır.

9

Şu anda Türkiye'de Cumhuriyet tarihimizin en düşük nominal ve reel faizlerini görüyoruz. Pek çok ülkede iç borçlanma

ihalelerinde talep yetersizliğinin yaşandığı ve risk primlerinin yükseldiği bir dönemde, iç borçlanma maliyetlerimiz tarihin en düşük düzeylerine gerilemiştir. 2002 yılında yüzde 60 civarında faizle borçlanabilen Hazineimiz bugün rahatlıkla yüzde 8-9 civarında bir faizle borçlanabilmektedir.

**2011 YILI HAZİRAN AYI ve
OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE
GERÇEKLEŞMELERİ**

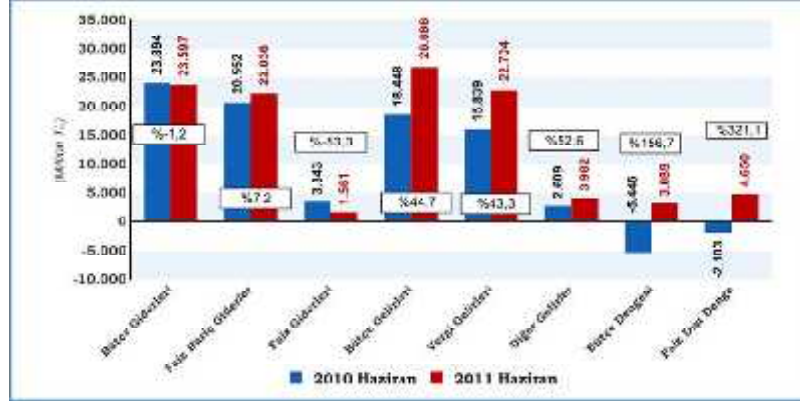
**2011 YILI HAZİRAN AYI ve OCAK-HAZİRAN
DÖNEMİ MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE
GERÇEKLEŞMELERİ**

Değerli Basın Mensupları,

2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesinin Haziran ayı ve Ocak-Haziran dönemine ilişkin gerçekleştirmelerini bugün yayınlayacağımız Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri Raporunda detaylarıyla görebilirsiniz. Şimdi Haziran ayı ve ilk altı aylık bütçe gerçekleştirmeleri ile ilgili bazı hususları sizlerle paylaşmak istiyorum.

2011 Yılı Haziran Ayı Bütçe Gerçekleşmeleri

2011 YILI HAZİRAN AYI BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

11

2010 yılı Haziran ayında bütçemiz 5,4 milyar TL açık vermişken, 2011 yılı Haziran ayında 3,1 milyar TL **fazla** vermiştir.

2010 yılı Haziran ayında yaklaşık 2,1 milyar TL **faiz dışı açık** verilmişken 2011 yılının aynı döneminde yaklaşık 4,7 milyar TL **faiz dışı fazla** verilmiştir.

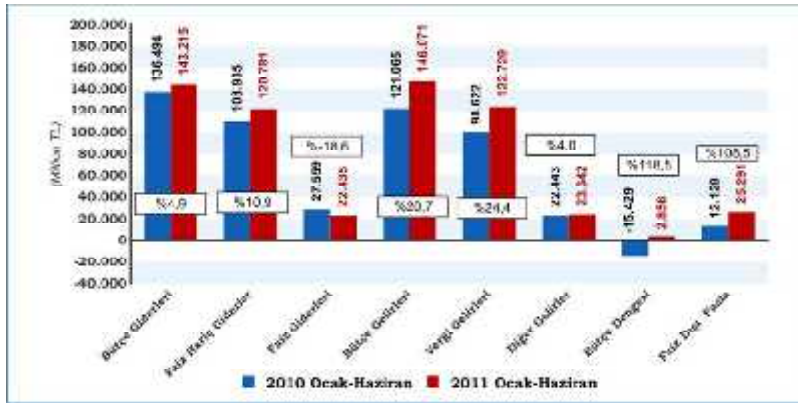
2011 yılı Haziran ayında **bütçe gelirleri** bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 44,7 oranında artarak 26,7 milyar TL, **bütçe giderleri** ise yüzde 1,2 oranında azalarak 23,6 milyar TL olmuştur.

2011 yılı Haziran ayında **vergi gelirleri** bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 43,3 oranında artarak 22,7 milyar TL olarak

gerçekleşmiştir. Buna karşın **faiz hariç bütçe giderleri** yüzde 7,2 oranında artarak 22 milyar TL olmuştur.

2011 Yılı Ocak- Haziran Dönemi Bütçe Gerçekleşmeleri

2011 YILI OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

12

Değerli Basın Mensupları,

Şimdi de 2011 yılı Ocak-Haziran dönemi bütçe gerçekleştirmeleri ile ilgili bazı hususları sizlerle paylaşmak istiyorum.

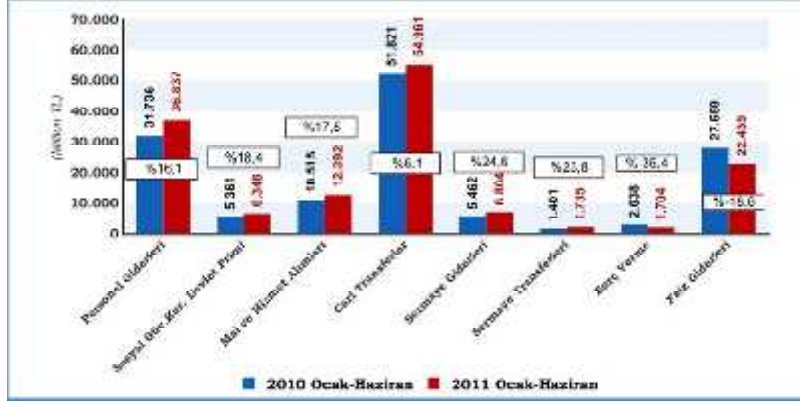
2010 yılı Ocak-Haziran döneminde bütçe 15,4 milyar TL açık vermişken, 2011 Ocak-Haziran döneminde 2,9 milyar TL **fazla** vermiştir.

İlk altı aylık bütçe performansına baktığımızda bu konuda çeşitli açılardan tarihi bir başarının yakalandığını görmekteyiz.

- 1970 yılından bu yana son 41 yılda Ocak-Haziran döneminde nominal olarak en yüksek bütçe fazlası rakamına ulaşılmıştır.
- 1975 yılından beri ilk defa bütçe Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında art arda fazla vermiştir.
- Merkezi yönetim bütçesi, 2011 yılının ilk altı aylık döneminde, Mart ayı hariç diğer beş ayda fazla vermiştir. Böylece 1983 yılından sonra ilk defa altı aylık dönemin beş ayında bütçe fazlası verilmiştir.

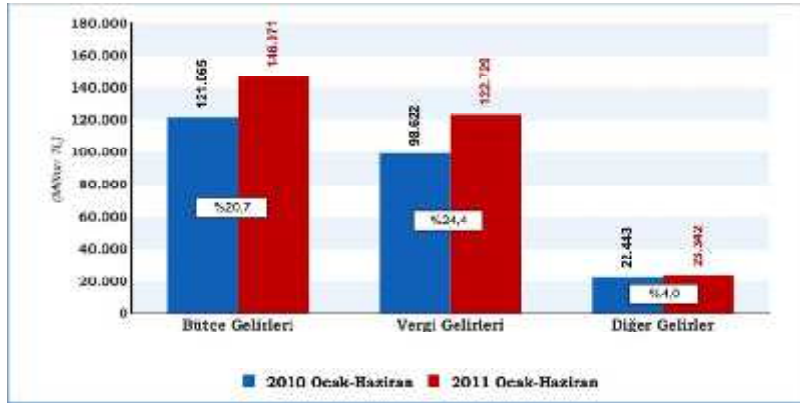
2010 yılı Ocak-Haziran döneminde yaklaşık 12,1 milyar TL **faiz dışı fazla** verilmişken, 2011 yılının aynı döneminde faiz dışı fazla yüzde 108,5 oranında artışla yaklaşık 25,3 milyar TL olmuştur. Başka bir deyişle ilk altı aylık dönemde faiz dışı fazla 2010 yılı ilk altı aylık dönemdeki faiz dışı fazlanın 2,1 katına çıkmıştır.

2011 YILI OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GİDERLERİ

13

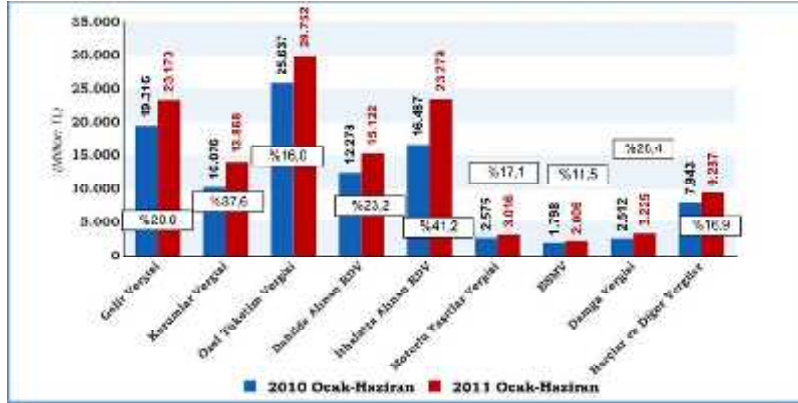
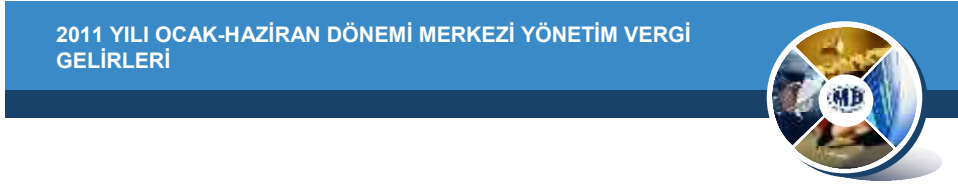
2011 YILI OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GELİRLERİ

14

2011 yılı Ocak-Haziran döneminde **bütçe gelirleri** geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 20,7 oranında artarak yaklaşık

146,1 milyar TL olurken, **bütçe giderleri** sadece yüzde 4,9 oranında artarak 143,2 milyar TL olmuştur.

15

2011 yılı Ocak-Haziran döneminde **vergi gelirleri** geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 24,4 oranında artarak 122,7 milyar TL olmuştur. Buna karşın **faiz hariç bütçe giderleri** sadece yüzde 10,9 oranında artarak 120,8 milyar TL olmuştur.

Bu noktada şunu da belirtmeliyim ki vergi gelirlerinin faiz hariç giderleri karşılama oranı, 2010 yılının ilk altı aylık döneminde yüzde 90,5 iken 2011 yılının aynı döneminde yüzde 101,6'ya çıkmıştır. Böylece ilk altı ayda vergi gelirleri faiz hariç giderlerin tamamını karşılar hale gelmiştir.

Vergi gelirlerindeki artış; 6111 sayılı Kanuna göre gerçekleştirdiğimiz yapılandırmadan kaynaklanan gelirler, makro

ekonomik gelişmeler ve Bakanlığımızın bu dönemdeki yüksek performansından kaynaklanmaktadır.

Yeniden yapılandırma ile Ocak-Haziran döneminde 8 milyar TL'lik bir tahsilât yapılmıştır. Yılsonuna kadar bunun daha da artacağını beklemekteyiz. Ancak bu gelirlerin **tamamını** bütçeye ek bir gelirmiş gibi düşünmek doğru bir yaklaşım değildir. Bütçeye gelecek net ek geliri hesaplamak için yeniden yapılandırma olmasaydı dahi gerçekleştirilecek tahsilatın, yapılandırma gelirlerinden düşülmesi gerekir. Bu durumda yapılandırma gelirlerinin net etkisi daha düşük bir tutara tekabül etmektedir.

Konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi hem yapılandırmadan hem de gelir performansındaki iyileşmeden kaynaklanan ek gelir niteliğindeki gelirleri cari harcamalarda kullanmayacağız. Ancak bunların bir kısmını bazı üretken alt yapı yatırımlarında kullanıp, bir kısmını da tasarruf edebiliriz. Böylece hem ekonominin üretken kapasitesini artırmış olacağız hem de mali dengelerimizi daha da iyileştireceğiz.

2011 Yılı Ocak-Haziran dönemi bütçe performansındaki iyileşmede bir yandan gelir performansındaki iyileşme, diğer yandan da faiz giderlerinin düşmesi ve faiz hariç giderlerin kontrol altında tutulması etkili olmuştur. 2011 yılının ikinci yarısında da faiz hariç giderleri kontrol altında tutmaya devam

edeceğiz. 2011 yılsonu itibariyle kamu idarelerimiz kendilerine verilen bütçe ödenekleri ile sınırlı olarak harcamalarını gerçekleştireceklerdir. Dolayısıyla **2011 yılı bütçe dengesi ve faiz dışı denge hedeflerimize rahatlıkla ulaşacağımıza inanmaktayız.**

SONUÇ

Değerli Basın Mensupları,

2010 yılında gerçekleştirdiğimiz yüksek büyüme ile krizden hızlı bir şekilde çıktık. Bunda 2010 bütçesiyle uyguladığımız proaktif maliye politikası önemli bir etken oldu. Bildiğiniz üzere 2011 yılı bütçesini ise büyümeye istikrar kazandıracağımız, istihdamı artıracığımız ve mali dengeleri iyileştireceğimiz bir bütçe olarak hazırladık. Altı aylık gerçekleştirmeler bütçemizin, belirlenen bu hedeflere ulaşma konusunda olumlu katkı sağladığını göstermektedir.

Özellikle şunu ifade etmeliyim ki, bütçe dengesindeki iyileşme bir yandan mali sürdürülebilirliği güçlendirirken diğer yandan da kamu tasarruflarını artırarak cari açığın azaltılması çabalarına olumlu katkı sağlamaktadır.

2011 yılı bütçesi ile ekonomik kalkınmayı bir öncelik olarak kabul ederek ülkemizin dört bir tarafına ihtiyaç duyduğu yatırımı götürmeye, reel kesimi desteklemeye, beşeri sermayeyi güçlendirmeye, bireysel ve toplumsal refahı gözetmeye, ekonomik ve mali istikrarı sağlamaya devam ediyoruz.

Değerli Basın Mensupları,

2011 yılı bütçesinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında 2011 yılının seçim yılı olmasına rağmen seçim bütçesi hazırlamadığımızı ve mali disiplinden asla

sapmayacağımızı ifade etmişim. İlk altı aylık bütçe uygulama sonuçları da bunu açıkça göstermektedir.

Orta Vadeli Programda ortaya koyduğumuz mali disiplin anlayışı içinde sürdürülebilir büyüme stratejisine uygun olarak maliye politikamızı bundan sonra da aynı kararlılıkla uygulamaya devam edeceğiz.

2010 yılında ve 2011 yılının ilk çeyreğinde yakaladığımız güçlü büyüme Türkiye ekonomisinin dinamizmini ve özel sektörümüzün gücünü bir kez daha ortaya koymuştur. Bütçe açığını azaltma politikamızın bir yandan ekonomide güvenin, istikrarın ve öngörülebilirliğin güçlendirilmesine diğer taraftan özel sektörün kullanabileceği kaynakların artırılmasına katkı sağlayacağını düşünmekteyiz. Böylece özel sektör öncülüğünde büyüme sürecinin devam edeceğine inanıyoruz.

Değerli Basın Mensupları,

Bugün sizlere açıkladığımız 2011 yılı Ocak-Haziran dönemi merkezi yönetim bütçe uygulama sonuçlarına ulaşılmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Konuşmama burada son verirken hepinize saygılar sunuyorum.